

Oslo tingrett - TOSLO-2011-188627-8

Instans	Oslo tingrett - Beslutning.
Dato	2012-04-13
Publisert	TOSLO-2011-188627-8
Stikkord	22. juli-saken. Kringkasting. Fotografering. Arkivering. Domstoloven § 131a, forskrift 15. november 1985 nr. 1910 (fotoforskriften) § 3, § 4, straffeprosessloven § 28.
Sammendrag	Beslutning om kringkasting av og fotografering under hovedforhandlingen i 22. juli-saken, jf. Oslo tingretts beslutning 9. mars 2012, TOSLO-2011-188627-3, samt beslutning om tillatelse til arkivering i Riksarkivet av film- og lydopptak til historisk bruk, jf. Oslo tingretts beslutning 9. mars 2012, TOSLO-2011-188627-3, og Borgarting lagmannsretts kjennelse 30. mars 2012, LB-2012-48856. (Sammendrag ved Lovdata.)
Saksgang	Oslo tingrett TOSLO-2011-188627-8 (11-188627MED-OTIR/05). Anket til Borgarting lagmannsrett, se LB-2012-71662.
Parter	Den offentlige påtalemyndighet mot A.
Forfatter	Tingrettsdommer Wenche Elizabeth Arntzen.

1. Søknad fra Norsk Presseforbund og Norsk Redaktørforening om unntak fra forbudet om domstoloven § 131a under hovedforhandlingen i 22. julisaken.

Retten viser til beslutning av 9. mars 2012 (TOSLO-2011-188627-3) vedrørende kringkasting og stillbilder under hovedforhandlingen. I beslutningen opplyste retten at beslutningen ville bli supplert når retten mottok påtalemyndighetens bevisoppgave. Retten har nå mottatt bevisoppgaven av 16. mars 2012, og vurderingen nedenfor benytter de nummer vitnene er gitt i denne.

Aktorene har varslet at vitnelisten kan bli supplert, herunder med vitner foreslått av bistandsadvokatene. Retten har også mottatt forsvarers vitneliste. Denne beslutningen omfatter ikke disse vitnene, og retten vil komme tilbake til disse når aktors endelige vitneliste er fremlagt.

Norsk Presseforbund og Norsk Redaktørforening har i brev 10. april 2012 etterlyst rettens snarlige stillingtagen til de gjenstående delene av tidligere innsendt søknad om kringkasting og fotografering under hovedforhandlingen. Dessuten anmodes det om at retten omgjør avgjørelsen om ikke å tillate tiltaltes forklaring kringkastet, nærmere bestemt «alle deler av tiltaltes forklaring som ikke direkte gjelder selve drapshandlingene». Det anmodes samtidig om at avgjørelsen treffes av den samlede rett. Til det siste bemerkes at selv om meddommere er trukket vil den samlede rett først etableres ved oppstart av hovedforhandlingen. Beslutninger som skal eller bør tas forut for hovedforhandlingen tas av undertegnede, jf. straffeprosessloven § 54. Dette gjelder også beslutninger etter domstoloven § 131a når disse, for eksempel av hensyn til pressens mulighet for å innrette seg på forhånd, må tas under saksforberedelsen,

Det følger av Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse av i dag (HR-2012-00740-U) at forskrift 15. november 1985 nr. 1910 (fotoforskriften) § 4 andre punktum regulerer situasjonen hvor man tillater kringkasting av deler av hovedforhandlingen. Retten skal nå behandle de gjenstående delene av tidligere innsendt søknad om kringkasting og fotografering under hovedforhandlingen.

1.1 Aktors innledning

Som det fremgår av rettens beslutning av 9. mars 2012 (TOSLO-2011-188627-3), tillater retten kringkasting av aktors innledning. I beslutningen tok retten forbehold om at tillatelsen ikke omfatter bevis som eventuelt vil bli ført. Aktor har senere opplyst at det under innledningen vil bli vist bilder fra Voldstad Gård [skal vel være Vålstua gård, Lovdatas anm.] bilder fra Hoffsvæien, en «propagandavideo» laget av tiltalte (10 minutter varighet), en film som viser bombebilens ankomst og parkering, en film som viser eksplosjon og virkning (14 minutter varighet uten lyd), bilder fra kaia på Utøya, film fra Utøya tatt av NRKs helikopter (2 minutters varighet), en powerpointpresentasjon av tiltaltes bevegelser på øya med anvisning av hvor personer ble skutt og kartoversikt hvor døde og skadde befant seg, og et lydopptak tatt av en fornærmet fra Utøya.

I konferansen 2. mars 2012 opplyste aktor at filmen som viser at bomben går av og lydopptaket av fornærmede fra Utøya har svært sterkt innhold som ikke bør kringkastes. I videoen er det et menneske som sprenges.

Av hensyn til de etterlatte og til avdødes minne tillater ikke retten kringkasting av videoopptaket av eksplosjonen. Disse hensynene veier tyngre enn allmennhetens interesse i å få se dette.

Hensynet til personvernet til den fornærmede på lydopptaket fra Utøya veier også tyngre enn allmennhetens interesse i å få høre lydopptaket kringkastet.

Med unntak av videoopptaket av eksplosjonen i Regjeringskvartalet og lydopptaket fra Utøya, tillater retten hele aktors innledning kringkastet.

1.2 Tiltaltes forklaring

Retten har vurdert Norsk Presseforbund og Norsk Redaktørforenings anmodning om delvis omgjøring av rettens tidligere beslutning om ikke å tillate tiltaltes forklaring kringkastet.

Retten har i sin beslutning 9. mars 2012 (TOSLO-2011-188627-3) lagt til grunn at det knytter seg særlig stor offentlig interesse til tiltaltes forklaring. Denne interessen er neppe blitt mindre etter at de nye sakkyndige tidligere denne uken avga sin rettspsykiatriske erklæring der de konkluderte med at tiltalte er tilregnelig, snarere tvert i mot. De forhold som genererer den store offentlige interessen for saken og for tiltaltes forklaring, forsterker imidlertid samtidig de hensyn som gjør seg gjeldende mot kringkasting. Retten viser til beslutningen 9. mars 2012 (TOSLO-2011-188627-3) om disse hensynene. Hensynet til sakens opplysning gjennom blant annet tiltaltes forklaring, er ikke svekket etter fremleggelsen av den siste sakkyndige erklæringen.

Retten mener avveiningen av hensynene for og mot kringkasting av tiltaltes forklaring står i samme stilling som tidligere, og finner følgelig ikke grunn til å omgjøre beslutningen 9. mars 2012 på dette punkt.

1.3 Fornærmede og andre ikkeprofesjonelle vitner

Retten nevner innledningsvis at «Bevistema 4: Fornærmede, Oslo» vitnene nummer 7 til 22, «Bevistema 6: Ankomst Utøya» vitne 25 og «Bevistema 9: Fornærmede, Utøya» vitnene nummer 31 til 76 omfattes av tingrettens beslutningen 9. mars 2012 punkt 4 om de fornærmedes forklaringer. Under disse vitnenes forklaringer er det ikke tillatt å kringkaste film, eller lydopptak, eller til å ta stillbilder.

Vitnene nummer 2, som observert varebilen, og vitnet nummer 24, AUF-vakten på landsiden, samtykker ikke til kringkasting av deres forklaringer. De er ikke fornærmet i saken, men heller ikke profesjonelle vitner. Særlig i forhold til ikkeprofesjonelle vitner må manglende samtykke til kringkasting tillegges stor vekt ved avveiningen av om det skal gjøres unntak fra lovens hovedregel om forbud mot kringkasting. Etter rettens mening vil kringkasting av vitneforklaringene i saken medføre en urimelig tilleggsbelastning uansett hva vitnene skal forklare seg om. Retten mener allmennhetens interesser er tilstrekkelig ivaretatt gjennom pressens tilstedeværelse i retten med adgang til å referere. Under disse vitnenes forklaringer er det derfor ikke tillatt å kringkaste film, eller lydopptak, eller ta stillbilder.

Vitnene nummer 82 til 86 under «Bevistema 11: Om kontakt med A» har motsatt seg kringkasting av sine forklaringer. Vitne nummer 82 har hatt kontakt med tiltalte på internett. Vitnene 83 til 85 er bekjente av tiltalte, og vitne nummer 86 er tiltaltes mor, som for øvrig hatet lovfestet fritak fra vitneplikten. Retten mener at kringkasting av deres forklaringer, og stillbilder av vitnene, vil være en urimelig belastning for disse vitnene. Under disse vitnenes forklaringer er det ikke tillatt å kringkaste film, eller lydopptak, eller til å ta stillbilder.

1.4 Profesjonelle vitner

I tingrettens beslutning 9. mars 2012 (TOSLO-2011-188627-3) åpnet retten i punkt 5 for å tillate kringkasting av filmopptak og stillbilder under «profesjonelle» vitners forklaringer. Typiske eksempler på profesjonelle vitner er politietterforskere, rettsoppnevnte sakkyndige og sakkyndige vitner.

I henhold til nevnte beslutning gis det ikke tillatelse til å kringkaste obdusentenes forklaringer med gjennomgang av obduksjonsrapporter og annet tilhørende bevismateriale. Det følger av dette at det ikke er tillatt å kringkaste forklaringene under «Bevistema 3: De avdøde, Oslo» vitnene nummer 6 og 7 og «Bevistema 8: De avdøde, Utøya» vitnene 29 og 30.

Retten legger til grunn at gruppen profesjonelle vitner også omfatter «Bevistema 2: Om bombe og åsted, Oslo» vitne nummer 3 til 5, «Bevistema 5: Om konsekvensene for berørte departementer» vitnet nummer 23, «Bevistema 7: Om våpen og åsted, Utøya» vitnene 26 til 28, Bevistema 10: Pågripelsen» vitnene 77 til 81 og «Bevistema 12: Fra etterforskningen» vitnene nummer 87 til 92.

Vitne nummer 3 skal ifølge bevisoppgaven forklare seg om bomben. Retten legger til grunn at han har fagkyndig kompetanse om sprengstoff, og at det er i kraft av sin fagkyndighet han er innkalt som vitne. Retten legger videre til grunn at hans forklaring ikke vil bli påvirket av at den kringkastes. Selv om kringkasting medfører en tilleggsbelastning mener retten kringkasting av forklaringen ikke vil innebære en urimelig belastning for vitnet. På denne bakgrunn tillates kringkasting av, og stillbilder under, vitnets forklaring.

Vitne nummer 4 skal forklare seg om bilder tatt i Regjeringskvartalet etter eksplosjonen. Det vil under forklaringen bli vist bilder av drepte og hardt skadede mennesker. Av hensyn til de fornærmede, etterlatte og avdødes minne, vil det ikke bli gjort opptak av bildene. Når bildene ikke kan kringkastes vil heller ikke kringkasting av vitnets forklaring gi noen mening. Det gis på denne bakgrunn ikke tillatelse til kringkasting av, eller stillbilder under, vitnets forklaring.

Vitne nummer 5 er polititjenestemann og skal forklare seg om situasjonen i Regjeringskvartalet etter eksplosjonen. Retten legger til grunn at det knytter seg stor offentlig interesse til vitnets beskrivelse. Retten legger videre til grunn at hans forklaring ikke vil bli påvirket av kringkasting, og det gis tillatelse til kringkasting av, og stillbilder under, vitnets forklaring.

Vitne nummer 23 er departementsråd og vitne nummer 81 er sakkyndig fra Nasjonalt folkehelseinstitutt. Begge har samtykket til at deres forklaringer kringkastes. Retten legger til grunn at deres forklaringer ikke vil bli påvirket av at de kringkastes. Det gis på denne bakgrunn tillatelse til kringkasting av, og stillbilder under, disse vitnenes forklaringer.

Vitnene nummer 26 og 27 er polititjenestemenn fra Kripos som skal forklare seg om våpen og kriminaltekniske undersøkelser fra Utøya. Vitnet nummer 28 skal forklare seg om de kriminaltekniske undersøkelsene sammen med vitne nummer 27. Retten legger til grunn at deres forklaringer ikke vil bli påvirket av kringkasting, og det gis tillatelse til kringkasting av, og stillbilder under, vitnenes forklaringer.

I saksforberedende konferanse 22. mars 2012 uttalte statsadvokatene at forklaringene til vitnene nummer 77 til 80 under «Bevistema 10: Pågripelsen» ikke bør tillates kringkastes. Vitnene er polititjenestemenn fra Hønefoss politistasjon og en tjenestemann fra Beredskapstroppen. Det ble opplyst at disse tjenestemennene opplever en kringkasting som en ekstra stor belastning på grunn av den massive kritikken politiet har fått for denne delen av operasjonen. De har alle motsatt seg kringkasting av sine forklaringer. Retten legger til grunn at denne delen av bevisførselen har stor offentlig interesse, noe som taler for at forklaringene tillates kringkastet. På den annen side vil kringkasting bidra til å personifisere kritikken mot politiets innsats i denne kritiske fasen. Kritikken mot politiets reaksjonstid har tidligere ikke vært knyttet til enkeltpersoner. Politiets handlemåte i tiden som gikk fra eksplosjonen i Regjeringskvartalet og til tiltalte ble pågrepet på Utøya er også gjenstand for granskning av 22. julikommisjonen. Selv om vitnenes navn vil bli kjent gjennom referatene fra deres forklaringer, mener retten det vil være en urimelig belastning for disse vitnene dersom forklaringene kringkastes. Under vitnene nummer 77 til 80 sine forklaringer er det derfor ikke tillatt å kringkaste film, eller lydopptak, eller til å ta stillbilder.

Vitnene nummer 87 til 92 under «Bevistema 12: Fra etterforskningen» skal forklare seg om politiets etterforskning. Retten legger til grunn at deres forklaringer ikke vil bli påvirket av at de kringkastes. Statsadvokat Holden opplyste i konferansen 22. mars 2012 at disse vitnene ikke samtykker til kringkasting av deres forklaringer. Ifølge bevisoppgaven skal de forklare seg om politiets analysearbeid, tiltaltes kompendium, tiltaltes anskaffelser, tiltaltes økonomi og Knights Templar. Alle disse temaene er det knyttet stor offentlig interesse til. Selv om vitnene ikke samtykker til kringkasting mener retten kringkasting ikke vil medføre en urimelig belastning for dem. Det gis tillatelse til kringkasting av, og stillbilder under, disse vitnenes forklaringer.

Det følger av dette at retten tillater kringkasting av, og stillbilder under, følgende vitners forklaringer:
Vitne nummer 3: Svein Olav Christensen, forklarer seg 24. april.

- Vitne nummer 5: Politibetjent Thor Langlie, forklarer seg 24. april.
 Vitne nummer 23: Departementsråd Ingelin Killengreen, forklarer seg 30. april.
 Vitne nummer 26: Politibetjent Morten Støen, forklarer seg 3. mai.
 Vitne nummer 27: Politibetjent Gjøran Dyvesveen, forklarer seg 3. mai
 Vitne nummer 28: Politibetjent Trond Sandsbråten, forklarer seg 3. mai.
 Vitne nummer 81: Professor dr. med. Jørg Mørland, forklarer seg 4. juni.
 Vitne nummer 87: Hovedetterforsker, navnet er ikke avklart, forklarer seg 6. juni.
 Vitne nummer 88: Politibetjent Alf Nissen, forklarer seg 6. juni.
 Vitne nummer 89: Politibetjent Dag Uppheim, forklarer seg 6. juni.
 Vitne nummer 90: Politibetjent Anette Seip, forklarer seg 6. juni.
 Vitne nummer 91: Politibetjent Unn Hege Sørensen, forklarer seg 6. juni.
 Vitne nummer 92; Politibetjent Vidar Sæther, forklarer seg 6. juni.

1.5 De rettsoppnevnt sakkyndige og medlemmer av Den rettsmedisinske kommisjon

Som det fremgår av rettens beslutning 9. mars 2012 vil avveiningen mellom den betydelige offentlige interessen som knytter seg til tilregnelighetsspørsmålet på den ene side og personvern hensyn på den annen side, kunne påvirkes av konklusjonen i de nye sakkyndiges erklæring. Denne erklæringen foreligger nå med motsatt konklusjon enn den første. Retten legger til grunn at denne motstriden forsterker den offentlige interessen i de sakkyndiges rettslige forklaringer ytterligere. Det vises for øvrig til den vurdering som er gitt i beslutningen av 9. mars 2012 (TOSLO-2011-188627-3).

Retten tillater på denne bakgrunn kringkasting av, og stillbilder under «Bevistema 14: Rettspsykiatri». Tillatelsen omfatter de rettsoppnevnt sakkyndiges forklaringer, og også forklaringene til vitnene fra Den rettsmedisinske kommisjon. Vitnet Randi Rosenqvist har i utgangspunktet taushetsplikt. Dersom hun fritas for taushetsplikten, går hennes forklaring for lukkede dører med pålegg om taushetsplikt, jf. straffeprosessloven § 118 jf. § 117 annet ledd. Det gis derfor ikke tillatelse til å kringkaste Randi Rosenqvists forklaring. Dersom tiltalte samtykker i at hun forklarer seg for åpen rett, vil likevel slik tillatelse bli gitt.

Tillatelsen til å kringkaste forklaringene under bevisoppgavens nummer 93, 94, 96 til 99 begrenses likevel slik at det etter avtale med NRK legges inn en ekstra forsinkelse slik at kringkasting av særlig personsensitive opplysninger om tiltalte og hans nærmeste vil kunne vurderes fortløpende av retten.

1.6 Generelt

Dersom stillbildefotograferingen under vitnenes og de sakkyndiges forklaringer virker forstyrrende, vil retten omgjøre denne delen av tillatelsen.

2. Søknad fra Domstoladministrasjonen om opptak av hovedforhandlingen for avlevering til Riksarkivet

I beslutningen 9. mars 2012 (TOSLO-2011-188627-3) ga tingretten også tillatelse til at NRKs filmopptak av hovedforhandlingen i saken gjøres tilgjengelig for Domstoladministrasjonen for avlevering til Riksarkivet. Ingen av sakens parter eller bistandsadvokater hadde innvendinger til dette.

Etter anke fra vitnene B og C ble denne del av beslutningen opphevet ved Borgarting lagmannsretts kjennelse 30. mars 2012 (LB-2012-48856). Det er i kjennelsen lagt til grunn at tingretten skulle ha vurdert søknaden under den forutsetning at bilde- og lydopptak vil være en del av straffesakens dokumenter, med mulig innsynsrett etter straffeprosessloven § 28. Det er i denne forbindelse særlig vist til Høyesteretts ankeutvalgs avgjørelse 16. mars 2012 (HR-2012-589-U) der spørsmålet er pressens rett til innsyn i lydopptak gjort under hovedforhandlingen i lagmannsrettens behandling av Treholtsaken. Lagmannsretten har også vist til at tingretten ikke har vurdert forholdet til EMK artikkel 8 om retten til respekt for privatliv og familieliv.

Domstoladministrasjonen har i brev 11. april 2012 til tingretten på ny framsatt søknad om at filmopptak av hovedforhandlingen i saken gjøres tilgjengelig for Domstoladministrasjonen for avlevering til Riksarkivet. Det er NRK som skal forestå opptaket. Det framgår av søknaden at man er i ferd med å inngå avtale med Riksarkivet om avlevering. I nåværende avtaleutkast er det inntatt følgende bestemmelse om tilgjengeligheten til materialet:

Filmmaterialet vil bli klausulert med bakgrunn i forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1, som fastsetter taushetsplikt for personlige opplysninger. Taushetsplikten vil vare i 60 år med mindre det blir truffet vedtak om forlengelse, jf. forvaltningslov forskriften § 11.

Det kan søkes om adgang til spesifiserte enheter i filmmaterialet. Adgang til taushetsbelagte opplysninger kan gis til part i saken og for forskningsformål, jf. Forvaltningsloven § 13a nr. 1, § 13b første ledd nr. 1 og § 13d.

Avtalen regulerer ikke eventuelle innsyns begjæringer etter straffeprosessloven § 28.»

Søknaden inneholder videre blant annet en redegjørelse for arkivregeler, taushetsplikt/innsyn og forholdet til EMK artikkel 8, herunder om opptak av rettsforhandlinger under norsk og utenlandsk rett.

Domstolsadministrasjonens søknad er oversendt B og C, som i uttalelse 13. april 2012 har motsatt seg Domstolsadministrasjonens søknad. De peker på at de er privatpersoner som opplever lyd- og billedopptak av sine vitneforklaringer som en stor belastning, og at dette følgelig krenker deres personvern i strid med EMK art. 8 nr. 1. Sakens parter og bistandsadvokater har også mottatt søknaden med underretning om at retten vil treffe avgjørelse i saken innen utløpet av uke 15.

Tingretten er kommet til at Domstolsadministrasjonens søknad kan og bør tas til følge.

Etter domstoloven § 131a er utgangspunktet i straffesaker at «fotografering, filmopptak og opptak for radio eller fjernsyn» er forbudt. Det følger av annet ledd at «[d]ersom særlige grunner taler for det, kan retten under hovedforhandlingen gjøre unntak fra forbudet når det ikke kan antas å ha uheldig virkning for behandlingen av saken og heller ikke andre hensyn taler avgjørende imot».

Det er i medhold av tredje ledd gitt forskrift med nærmere regler om fotografering, filmopptak og opptak for radio eller fjernsyn under hovedforhandling i straffesak, jf. forskrift 15. november 1985 nr. 1910 (fotoforskriften). Forskriften § 3 bestemmer at retten kan tillate fotografering eller opptak under hovedforhandlingen blant annet når «saken har betydelig offentlig interesse». Det vises til tingrettens beslutning 9. mars 2012 om det aktuelle regelverket.

Når det gjelder spørsmålet om innsyn i opptaket etter avlevering til Riksarkivet, har lagmannsretten vist til innsynsreglene i straffeprosessloven § 28 blant annet i lys av Høyesteretts ankeutvalgs avgjørelse 16. mars 2012 (HR-2012-595-U). Tingretten kan ikke se at § 28 eller ankeutvalgets avgjørelse er relevant for vurderingen av Domstolsadministrasjonens søknad. Straffeprosessloven § 28 gjelder «utskrift av rettsbøker og andre dokumenter i en straffesak», Ankeutvalgets avgjørelse omhandler pressens tilgang til lydopptak lagmannsretten hadde foretatt under ankeforhandlingen i Treholtsaken, som nå reguleres av forskrift 15. november 1985 nr. 1911 om lydopptak ved rettens behandling av straffesak, fastsatt i medhold av straffeprosessloven § 23, Lagmannsretten hadde gjort lydopptak til eget bruk som etter hovedforhandlingen ble oppbevart hos Politiets Overvåkningstjeneste, nå Politiets Sikkerhetstjeneste (PST). Retten viser i denne forbindelse til Rt-1987-709 og Rt-2006-518 hvor bakgrunnen for lydopptakene behandles nærmere. I nærværende sak vil filmopptakene være så vel retten som politiet/påtalemyndigheten uvedkommende. Som nevnt er det NRK som på Domstoladministrasjonens vegne gjør opptakene, og opptakene avleveres direkte til Riksarkivet. Den omstendighet at Domstoladministrasjonen har et overordnet administrativt ansvar for tingretten, er i denne sammenheng uten betydning. Opptakene i 22. julisaken kan på denne bakgrunn ikke anses som en del av straffesaksdokumentene.

Retten legger til grunn at eventuelle innsynsbegjæringer vil bli behandlet etter arkivlovens, forvaltningslovens og offentleglovas bestemmelser, herunder bestemmelsene om taushetsplikt.

Som det fremgår av rettens beslutning 9. mars 2012 (TOSLO-2011-188627-3) supplert med avgjørelsen i punktet ovenfor, har retten begrenset tillatelsen til kringkasting og fotografering til deler av hovedforhandlingen. For å sikre at innsynsretten under annet regelverk ikke skal resultere i en kringkasting av hele hovedforhandlingen, kan retten fastsettes vilkår om begrensninger i offentliggjøringen av opptaket, jf. fotoforskriften § 4.

Retten tar utgangspunkt i at 22. julisaken har betydelig offentlig interesse, noe som har medført tillatelse til å kringkaste deler av hovedforhandlingen. Selve det forhold at det blir filmet under hovedforhandlingen for overføring til andre rettslokaler, er allerede vurdert av lagmannsretten, og er nå dessuten hjemlet i den nye bestemmelsen i straffeprosessloven § 93c som trådte i kraft 30. mars 2012. Tingretten kan ikke se at det vil representere noen merbelastning for tiltalte, hans nærmeste eller andre berørte som deltar i saken at opptakene blir avlevert til Riksarkivet. Tingretten legger i denne forbindelse blant annet vekt på at opptakene vil vise forhandlinger som vil gå for åpne dører og med presse til stede, idet det så langt ikke er framkommet opplysninger som tilsier at deler av forhandlingene vil gå for lukkede dører eller bli undergitt referatforbud. Den omstendighet at forhandlingene vil ha vært tilgjengelig for et stort antall mennesker og det som har

fremkommet med stor sannsynlighet har blitt omtalt - i hvert fall i deler av media - gjør at den ekstrabelastning det vil være at opptakene er oppbevart i Riksarkivet, er begrenset. Tatt i betraktning den betydelige offentlige interesse som knytter seg til saken og den historiske betydning saken formodentlig vil ha i mange år fremover, anses en eventuell belastning uansett ikke som urimelig. Tingretten vil for øvrig bemerke at i den utstrekning opptakene vil inneholde opplysninger som er taushetsbelagt, herunder opplysninger om noen personlige forhold, vil Riksarkivet ikke kunne gjøre denne delen av materialet tilgjengelig for andre, jf. forvaltningsloven § 13c tredje ledd. Som det fremgår avslutningsvis i denne beslutningen, fastsettes også forbud mot offentliggjøring i form av kringkasting.

Når det gjelder forholdet til EMK artikkel 8 om respekt for privatliv og familieliv, viser tingretten til det som er sagt ovenfor om at det her dreier seg om opptak av forhandlinger med betydelig offentlig interesse og som i det alt vesentlige vil gå for åpne dører med en betydelig mediadekning. I denne situasjonen kan det neppe anses å representere noe inngrep i retten til privatliv eller familieliv i relasjon til EMK artikkel 8 nr. 1 at opptak av enkeltpersoners forklaringer avleveres til, og for ettertiden oppbevares av, Riksarkivet. I den utstrekning opptakene inneholder taushetsbelagte opplysninger, vil disse ikke kunne gjøres tilgjengelig for andre de kommende 60 år. I den grad opptaket representerer et inngrep i retten til privatliv og familieliv, mener retten at inngrepet uansett er rettmessig i medhold av artikkel 8 nr. 2. Retten viser for øvrig til Domstolsadministrasjonens redegjørelse for adgangen til å gjøre opptak av rettsforhandlinger i norsk og utenlandsk rett.

Tingretten nevner avslutningsvis at fotoforskriften § 2 bestemmer at sakens parter skal gis anledning til å uttale seg før avgjørelse treffes. Det samme gjelder «andre som deltar i saken». Tingretten har gitt sakens parter anledning til å uttale seg. Det samme gjelder bistandsadvokatene, slik at via dem har også de fornærmede som skal avgi forklaring i retten, fått uttale seg. Senest under saksforberedende konferanse 12. april 2012 tok retten opp Domstolsadministrasjonens søknad 11. april 2012, herunder rettens vurdering av forholdet til straffeprosessloven § 28 og offentlighetslovens bestemmelser. Øvrige vitner som skal avgi forklaring har på grunn av sakens omfang, tidspunkt for fremleggelse av vitneliste og andre praktiske grunner ikke fått uttale seg til Domstolsadministrasjonens søknad. Tingretten kan imidlertid ikke se at uttalelse fra disse ville stille avgjørelsen i et annet lys.

Retten tillater på denne bakgrunn opptak av hovedforhandlingen i 22-juli-saken for Domstolsadministrasjonens avlevering til Riksarkivet. I medhold av fotoforskriften § 4 settes som vilkår at opptaket ikke offentliggjøres gjennom kringkasting eller annen offentlig fremvisning. Retten mener denne begrensningen bør gjelde i 60 år, på samme måte som hovedregelen for taushetspliktbelagte opplysninger. Retten bemerker at et slikt vilkår er i tråd med lagmannsrettens rettskraftige kjennelse der det står at tingrettens vurderinger bør sees i lys av fotoforskriften § 4.